

EMO'dan "TASARRUF TACİRLERİ" Uyarısı

TASARRUF CİHAZI KANDIRMACASINI DURDURUN!

Enerjide dışa bağımlılığın hat safhaya çıktığı ve elektrik tüketim fiyatların tavan yaptığı günümüzde, ülkemizin enerji verimli teknolojilerini kullanma zorunluluğu bulunmaktadır. Elektrik hizmetinin üretimden, kullanıcıya sunumuna kadar uzanan yapısında yaratılan karmaşanın yol açtığı verimsizliklerin, piyasacı bir yaklaşımla düzenlenen enerji verimliliği sektöründe oluşan "tasarruf tacirlerinin" tartışılması gerekmektedir. Elektrik üretiminde piyasa mantığının yarattığı kar hırsı verimli üretim olanağını yok ettiği gibi dağıtım hizmetinin de özelleştirilmeye başlanmasıyla verimli hizmet sunumu anlayışından uzak sanal maliyetler yaratılmaya başlanmıştır. Elektrik zamlarının tamamı dağıtım şirketlerine kar sağlama arayışının sonucudur. Dağıtım şirketlerine her türlü kar garantisi sağlanırken, bu bedellerin tümü fatura yoluyla kullanıcılara kesilmektedir.

Elektrik hizmetinin sunumunda yaratılan plansızlık ve verimsizliğin yol açtığı yüksek maliyetleri karşılaması istenen yurttaşlara ise "enerji verimliliği" kampanyaları ile "ceplerini yakmayan fatura" hayalleri kurdurulmaktadır. Elbette enerjinin verimli kullanılması, gereksiz kullanımı ortadan kaldıracak tasarruf önlemleri bir yaşam biçimi haline gelmelidir. Ancak yurttaşlar enerji alanında piyasa yönetiminin yarattığı zafiyetlerin bedelini ödediklerinin farkında olmalı, enerji tasarruf yöntemleri ile de bu bedelden kurtulamayacaklarını bilmelidirler. Nitekim binalarda yapılacak elektrik tasarrufu ile yüzde 20-40 daha az enerji tüketimi mümkün olabileceksen, 2 yılda konutlar için birim elektrik fiyatlarına yapılan zam yüzde 70'i aşmıştır. Yani yurttaşların yapacakları tasarrufla, piyasacı enerji yönetiminin yol açtığı zamlardan kurtulmasına imkan yoktur.

Ne yazık ki yurttaşlar yalnızca "ceplerini yakmayan fatura" hayaliyle ideolojik olarak kandırılmamakta, aynı zamanda piyasa içinde de "tasarruf tacirlerinin" eline bırakılmaktadırlar. Enerji tasarrufu sağlayan cihazlar piyasası "tasarruf tacirleriyle" dolarken, bu alanda tam bir bilgi kirliliği yaratılmıştır. Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizde dağıtılan tasarruflu ampullerle ilgili ortaya atılan "dinleme" iddialarından, tasarruflu ampullerin içindeki cıvanın zehirleyiciliğine, elektrikli ısıtıcı üreten firmaların "benimki seninkinden daha tasarruflu" savaşlarına, sizin elektrik kullanımınızı azaltmadan tüketim miktarını ve faturanızı azaltacağını iddia eden büyüğü aletlere kadar uzanmıştır. Bugüne kadar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı başta olmak üzere yetkili kurumların bu konularda yurttaşları uyardığı; bu tür bilime, mühendisliğe ve tekniğe aykırı iddialarda bulunan

şirketlerle ilgili işlem yapıldığına ilişkin herhangi bir bilgi kamuoyuna açıklanmamıştır.

Elektrik Mühendisleri Odası, kamu yararını gözeterek, elektrik kullanımını azaltmadan faturaları azalttığını iddia eden aletleri laboratuvar ortamında incelettirerek bir rapor hazırlamıştır. Adı geçen "sözde elektrik tasarruf cihazları" tamamen bir aldatmacadan ibarettir.

Büyük işletmelerde zorunlu olan kompanzasyon işlemi, elektrik akımının iş görmeyen gücü (körgüç) olarak tanımlanabilecek "reaktif enerji"nin sisteme geri verilerek, toplam elektrik üretiminde yaratacağı gereksiz artış etkisini önlemeye yöneliktir. Öncelikle, mevcut mevzuata göre "mesken abonelerine, tek fazla beslenen abonelere, bağlantı gücü 9 (dokuz) KW'a (dahil) kadar olan abonelere" reaktif enerji tarifi uygulanmadığının altı çizilmelidir. Yani bu abonelerin kompanzasyon yapmalarına gerek duyulmamakta, bu nedenle de bu sayaçlar reaktif enerji kaydetmemektedir. Elektrik tasarruf cihazı adı altında satışa sunulan bu tür aletler ise, zaten kayda girmeyen bu reaktif enerjiye yönelik küçük kompanzasyon aletleridir.

Konut ve küçük işyerlerine cihazın pazarlanmasında kullanılan yöntem de işte bu noktaya yöneliktir. Bir grup floresan lamba yakılmakta; sözde tasarruf cihazı takılmadan lamba devresindeki akım, pens ampermetre ile ölçülerek müşteriye gösterilmekte; ardından cihaz fişe takılmakta ve aynı noktadaki akım yine ölçülmektedir. Cihaz devrede iken bir miktar azalan akım değeri üzerinden halkın aldatılması desteklenmektedir. İşin püf noktası da buradadır. Azalan akım, fişe takılan noktadaki reaktif enerjinin cihazdan lambaya verilmesi ile oluşmaktadır. Kirliliği bir kampanya ile pazarlanan bu cihazlar bu tip sayaçların kaydetmediği, bu nedenle de tüketim faturalarına yansımayacak olan reaktif kompanzasyon işlevi görmektedir.

Konuyla ilgili Odamız tarafından yaptırılan bilimsel çalışmanın sonuçları özet bir rapor olarak EMO'nun internet sitesinde yayınlanmıştır. Çalışma kapsamında piyasada satılan 3 cihaz seçilmiş ve bunların incelenmesi sonucu hazırlanan raporda şu saptamalar yer almıştır: "Her üç cihaz da kondansatör fonksiyonu göstermektedir. ...kondansatörlerin, bu cihazların bağlanması öngörülen noktalara tesis edilmesi halinde alınacak sonuç, bu cihazlarla alınacak sonuçtan farklı olmaz, hatta bu cihazların aktif kayıpları dikkate alındığında daha da iyi sonuç alınabilir.

- Bu cihazlar veya kondansatörlerin devrelere bağlanması olayı kompanzasyon işlemi olarak elektrik tesislerinde uygulana gelen yöntemdir. Söz konusu cihazların veya kondansatörlerin tesis edilmesi ile bina tesisatında bağlandıkları nokta ile sayaç arasındaki hatlarda meydana gelen ısınma kayıpları azalmış olur. Hesaplardan (raporda yer alan) görüleceği gibi cihazların kendi kayıpları büyük olduğundan ekonomi yerine ilave aktif enerji tüketimine sebep olmaktadır.
- Sonuç olarak bu cihazların aktif enerjiden tasarruf sağlaması söz konusu değildir."

Ne yazık ki bu cihazlar görsel ve yazılı medyada reklamlar yoluyla yer almakta; marketlerde, elektronik ortamda satılmaktadır. Kamuoyunun kandırılmasının önlenmesi amacıyla EMO tarafından Reklam Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ile Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na gerekli başvurularda bulunulmuştur.

TMMOB
Elektrik Mühendisleri Odası
Bursa Şubesi